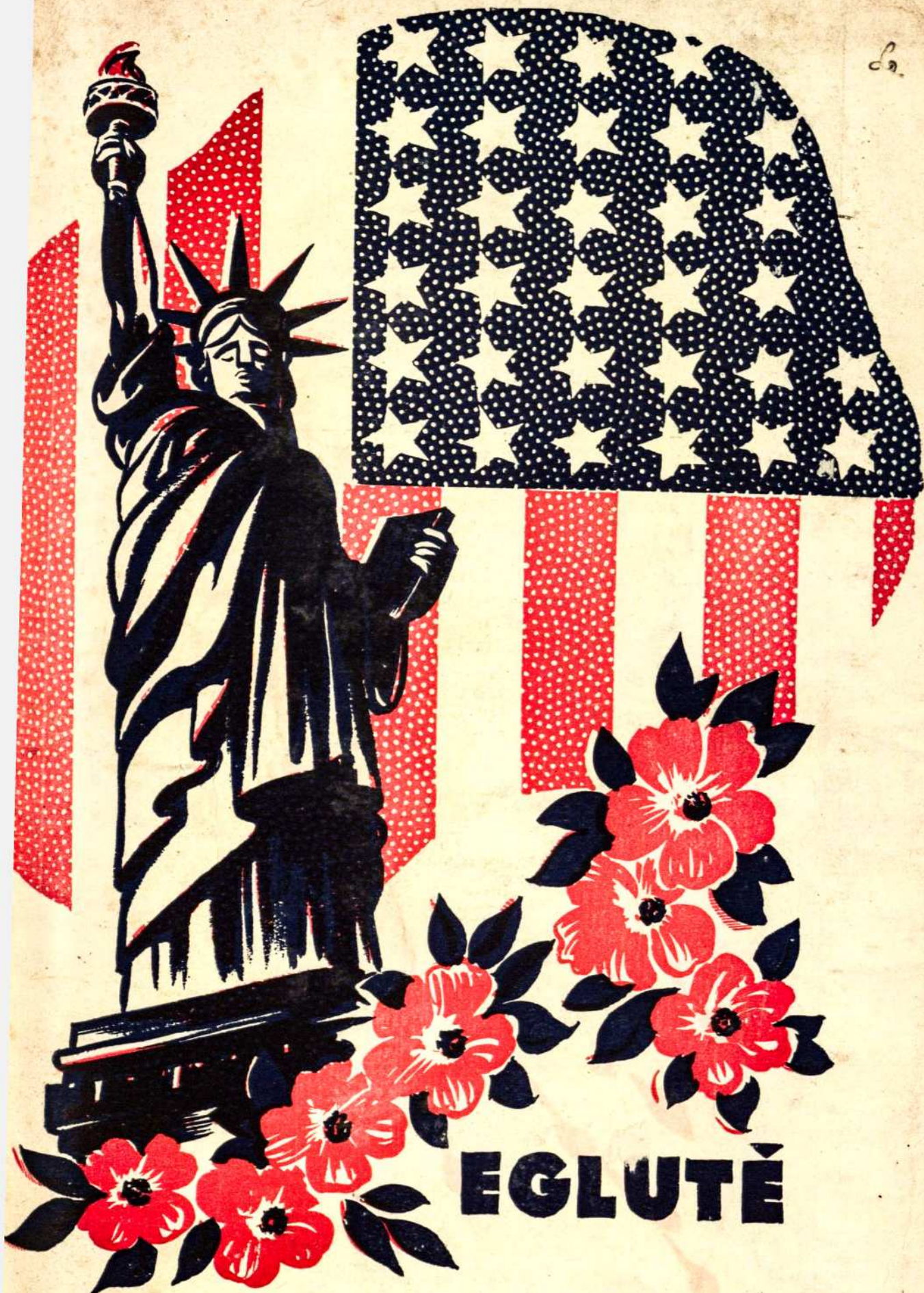

1950 BIRŽELIS - LIEPA NR. 6 - 7

1950 BIRŽELIS LIEPA Nr. 6-7

Redaguoja
BERN. BRAZDŽIONIS
Leidžia
LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

s: Amerikoje \$3.00; kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus ir prenumeratos pinigus siųsti adresu:

Eglutė, 107 Concord St., Lawrence, Mass.

PO ŽVAIGŽDĖTĄJĄ VĖLIAVĄ

Jungtinių Amerikos Valstybių vėliavą, kongreso priimtą 1777 metais birželio 14 d. Jurgis Washingtonas apibūdino šiais žodžiais:

“Pasirenkame žvaigždės ir mėlyną spalvą iš dangaus, raudoną spalvą iš mūsų tėviškos. Jas atskirdami baltomis juostomis tuo pareiškiame, kad mes nuo gimtinės atsiskyrėme, ir šios baltos juostos per amžius bylos apie mūsų laisvę.”

Septynios raudonos ir šešios baltos juostos reiškia tryliką pirmųjų valstybių, kurios 1776 m. liepos 4 d. paskelbė Nepriklausomybės deklaraciją, po sunkių laisvės kovų, užtrukusių 7 metus, su Anglija. Toms kovoms vadovavo J. Washingtonas, Prancūzija pagalbon atsiuntė kariuomenės ir laivyną; kovotojų vadų eilėse buvo įvairių tautybių žmonių, tarp jų ir lietuviai Kosčiuška.

Vėliavos 48 žvaigždės reiškia dabar esančias 48 Jungt. Amerikos Valstybes. Netrukus žada prisidėti dar 2: tai Aliaska ir Hawajai.

Dauguma pirmųjų Amerikos ateivių — kolonistų buvo anglai. Anglų kalba tapo šio krašto kalba. Vėliau atplaukė švedų, vokiečių, airių ir škotų, italų, prancūzų, lietuvių ir kitų tautų žmonių, ieškojusių laisvės ir geresnio gyvenimo. Čia niekas nebuvo persekiojamas nei dėl religinių, nei dėl tautinių išitikinimų. Čia pilnai buvo vykdoma tai, ką skelbė Deklaracija: “Visi žmonės iš prigimties yra lygūs. Dievas suteikė žmonėms tokių naliečiamų teisių, kurios negali būti iš jų atimtos. Svarbiausios jų yra: gyvybė, laisvė ir teisė būti laimingu.”

Laimingi ir dėkingi esame, kad ir šiandieną JAV vyriausybė šimtams tūkstančių Europos žmonių, kuriuos iš tėvynės išvijo komunizmas, ir dešimtims tūkstančių lietuvių, po žvaigždėtąją vėliavą suteikė laisvą gyvenimą.

Jungtinės Amerikos Valstybės šiandieną stovi ir viso pasaulio laisvės sargyboje ir yra pasiryžusios padėti visiems, kam tik gresia komunistinės vergijos pavojus.

Viršelis ir iliustracijos — *dail. P. Osmolskio.*

EGLUTĖ - THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Editor and business manager: B. Brazdžionis, 107 Concord St., Lawrence, Mass. June - July, 1950. Volume 1. Number 6-7
Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single copy 30c
“Application for entry as second class matter is pending”

KELEIVIS

LEONARDAS ŽITKUS

Krante Misisipės
Gėlelė pražydo.
Nuo Nemuno upės
Keleivis atklydo.

Ilgai į gėlelę
Žiūrėjo keleivis
Ir skambia dainelę
Dainavo liūdnai vis.

Dainelę dainavo —
Ji širdį vilioja:
“Kur rausta žemčiūgai,
Kur rūtos žaliuoja...”

Ir plaukė jos aidas —
Nutilo net upė.
Skambėjo dainelė:
“Kur bėga Šešupė...”

PRIE DANGORAIŽIO

Sakyk, dangoraiži puikus,
Ar tu matai Neries laukus?
Iškėlęs galvą taip aukštai,
Gal Vilniaus bokštus tu matai?
Tau ir žvaigždutės netoli.
Bet ar pasiekti jas gali?
Net ir saulutė daug arčiau.
Gal ji ir šviečia tau skaisčiau?
O man skaisčiau jinai žėrės
Margoj pakrantėje Neries.
Skaisčiau žėrės ir ji pati,
Kai Vilniaus bokštai bus arti.

PAVASARIS ŽĖRI

FAUSTAS KIRŠA

Žaliuoja giria,
Platybės kaip marios...
Saulutė į ją
Liepsnodama nerias...

Pakvipo medus
Žiedams ant galvelių.
Širdis atsidus
Žmogaus ir bitelių.

Grakšti lelija
Iš vandens kelias...
Saulutė ir ją
Gaivina upeliais...

Plasnos ir sustos
Viešnia peteliškė...
Linguos ant putos
Šešėliai išblyškę.

Saulutės kaitra
Krūtine atvėrė...
Svajonė tyra
Pavasariu žėri...

STASIUS BŪDAVAS

Ankstybieji rudens delnai brauko nubalusias ražienas.

O ten toli, už kelių varsnų, pasiliko miestas ir ūžesys.

Mažoji kaip kiškiukas persoka griovį ir, atsigrižusi, žiūri į senąją. O senoji sunkiai kabinasi į kitą krantą ir, vos persiritusi, atsidūsta.

— Ak, Dieve mano...

Mažoji ir toliau rieda kaip kamuoliukas: ji strikteli per kupstelius, pašoka ant akmens ir vis atsigrižta pažiūrėti į senąją, kuri neša jau septynių dešimčių naštą - jos veidas aptrauktas geltonu raukšlių tinklu, iš kurio žiūri didelės prigesusios akys.

— Bobute, ar dar toli, ar jau greit gausim pienelio?

— Greit, mano mažyte, jau greit. Va, aname kaime, kur matyti prie miško.

O laukų takelis vis bėga ir bėga. Skuba jis pro namų sodybas, pro nuveltusių medžių lauką, lanku apjuosia sugriuvusią daržinę ir sudegusią pirtį.

— Bobutyte, žiūrėk, ir vėl sudegęs namas! Ar ir čia karas buvo?

— Buvo, mažyte, visur buvo karas.

O takelis vis bėga, vis skuba - į patį mišką.

— Klausyk, bobute, kodėl tėvelis ir mamytė vis negrižta iš Vilniaus? Juk jau toli nuėjo tas karas.

— Taip, mažyte, jau toli karas... Bet ar tu nepavargai, mano žiogeli?

— Ne, nepavargau. Sakyk, bobute, ar tikrai tėveliai iš Vilniaus parvažiuos? Ir parveš tą raudoną lėlę, kur žadėjo?

— Taip, mano mieloji... Bet žiūrėk, kaip mes jau toli nuėjom. Atsigrižk, mažyte. Na, matai kur miestas pasiliko?

Aprūkusi pievose senosios veidas dar liūdnesnis. Jos galva linksta dar žemiau. Ir kai tinkliniame rezginyje suskamba dvi tuščios bonkos, ji pabunda iš tvankių minčių sapno, vėl atsidūsta, vėl pakelia aptemusias

akis ir žiūri tiesiai į mišką... Ten, į tą mišką bėga takelis, takeliu skuba vyrai ir moterys, skuba visas miestas, pieno skuba...

— Bobute, aš jau pavargau... — ji atsitūpia ant kupstelio ir skina liesas smilgas.

— Eikim, mažyte, jau greit pienelio gausim.

— Kaip bus gerai, kai tėvelis su mamyte iš Vilniaus grįš! Bobutyte, juk tu žinai, koks tėvelis būdavo geras. Atsimeni, kai mes išeidavom už miesto pasivaikščioti, jis mane visuomet dviračiu pavėžindavo. Matai tą plentą - tai mes juo toli toli nuvažiuodavom. Aš taip laukiu tėvelio ir mamytės!

— Na, mažyte, jau pailsėjom. Skubėkim, matai, jau saulutė miegučio eina, o mes dar pienelio negavom...

Ir skuba dvi: mažoji kaip kamuoliukas, o senoji - kaip sunki rudens našta... O takelis vis tolyn ir ilgyn, vis rangosi ir pilkuoja.

— Bobute, žiūrėk, ten, už miško, kokie dideli debesys!

— Lietaus bus, mažyte, skubėkim...

— Sakyk, bobute, ar ir Vilnius toj pusėj? O gal tie debesys mamytę ir tėvelį mato? Palauk, bobute, kodėl tu taip skubi, pasakyk man, ar jie mato mūsų tėvelį ir mamytę?

— Va, žiūrėk, mano mažyte, ten toks didelis namas šiaudiniu stogu. Ten yra daug pienelio...

— Klausyk, ar tėvelis su mamyte taip pat pienelio į kaimą skuba? Ak kaip būtų gerai, kad tėvelis parvažiuotų: jis tave ir mane visuomet dviračiu važinėtų... Bobute, tai kada jie parvažiuos - tu man vis nieko nesaikai ir nesakai?

— Žiūrėk, žiūrėk, vaikeli, ten kiškis bėga! Palauk, va, ten. Na, kad tu ir nematai. Ir nubėgo ir nepamatei...

— Kur, kur bobute?... Ar jis buvo didelis?

— Taip, mažyte, didelis kaip šuo. Kaip Vingėlos Princas.

— Žinai, bobute, ką aš atsiminiau: juk tėvelis man žadėjo iš Vilniaus šuniuką parvežti. Tokį visai baltą, tik snukutis juodas. Mamytė lėlę, o tėvelis šuniuką. Aš taip jų laukiu...

O takelis jau ilsta ir trumpėja. Miškas eina vis artyn, vis juodesnis ir auga, auga... Ant jo iškarpytų viršūnių skraido varnų būrys.

— Žinai ką, bobute? Aš atsiminiau - šią naktį sapnavau tėvelį ir mamytę. Jie sėdi tarp tokių didelių akmenų. Mamytė man liepia arčiau prieiti, bet aš niekaip negaliu - tokie dideli tie akmenys. Aš vis lipu, lipu ir krentu žemyn. O tėvelis man sako taip garsiai, kaip gyvas...

— Skubėkim, skubėkim, mažyte. Matai, jau kiti namo grįžta - mums pienelio nebeliks...

Miškas jau čia pat. Didelis kaip juoda bažnyčios siena. Takelis pasuko į vieškelį ir pražuvo.

Už tvoros loja šuo, kluono gale mykia kelios karvės.

Kvepia paskutinių berželių vakaras.

Jos sulėtina žingsnius. Priešais jas atrieda dviratis - vyras veža didelį puodą su pienu. Visą puodą į miestą! Dviratis prišliaužia čia pat ir sustoja.

— Labas vakaras, ponია Gimbutienė! Nepavargote?

Senoji iš lėto papurto galvą.

— Aš norėjau su jumis truputį pakalbėti, ponია, - sako vyriškis ir nusiveda į pakraštį, o mažajai prideda: — Pabūk, mergaitė, viena, pailsėk, bobutė tuoj sugrįš...

Mažoji mato, kaip nepažįstamasis vyriškis liūdnai kalbasi su bobute, mato, kaip bobutė ant žemės pasideda tuščias bonkas. Vyriškis glosto jos pečius, tačiau bobutė nelabai noriai jo klauso. Paskui ji palengva paima skaros kampelį ir iš lėto šluosto akis. Tas nepažįstamasis vyras vėl glosto bobutę, ir mažoji girdi jo žodžius:

— Na, ką padarysi, ponია, juk daug ką išvežė, ne juos vienus. Gal dar sugrįš... Daug sugrįžta...

Bobutė netiki, į šalis linguoja galvą, ir nieko nepasakiusi, eina atgal prie mažosios. Jos žingsniai dabar dar labiau pavargę. Vyras į tvorą atremia dviratį, skubiai paima pamirštas bonkas, atneša ir paduoda bobutei. Bobutė jam nieko nepasako ir pradeda garsiai verkti.

Ir visa žemė apsiklojo didele pilka rasa, varnos sukrinta į mišką, o jų balsas toks didelis ir skambus.

Jaunas rudens vakaras išėina į kaimo laukus.

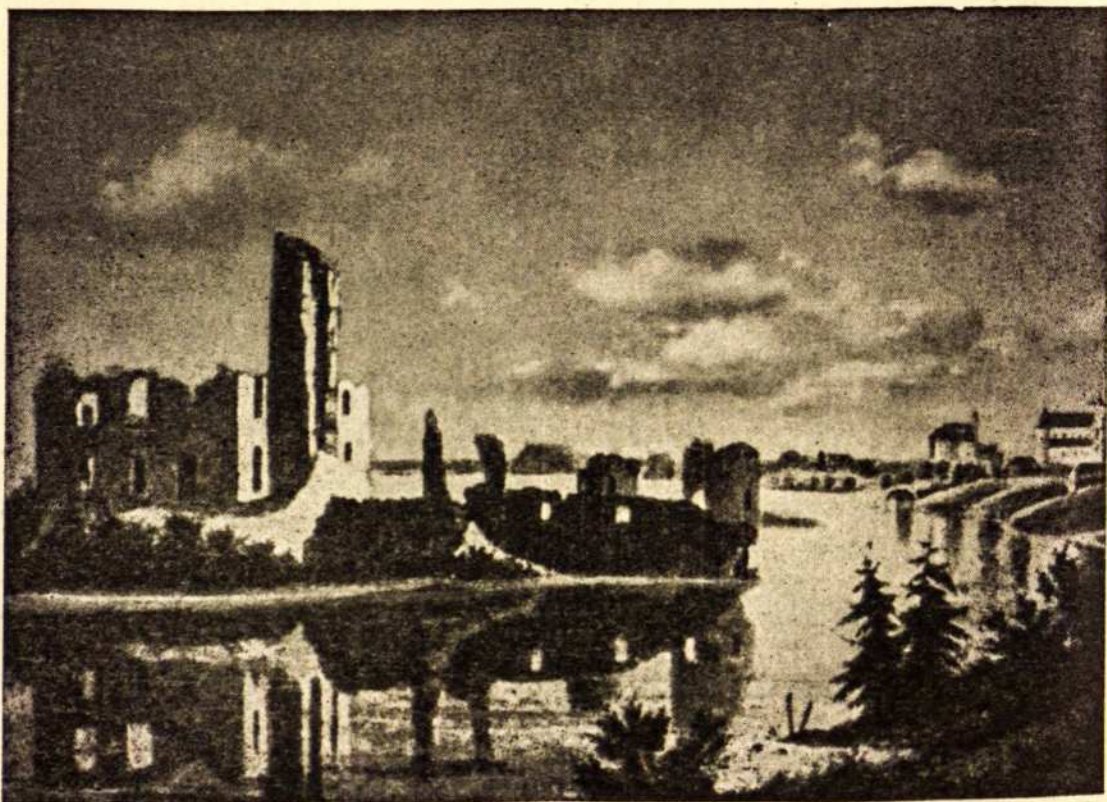

Tiek mokinių buvo rusų caro pavergtoje Lietuvoje.
(1 suolas 1,000 mokinių)

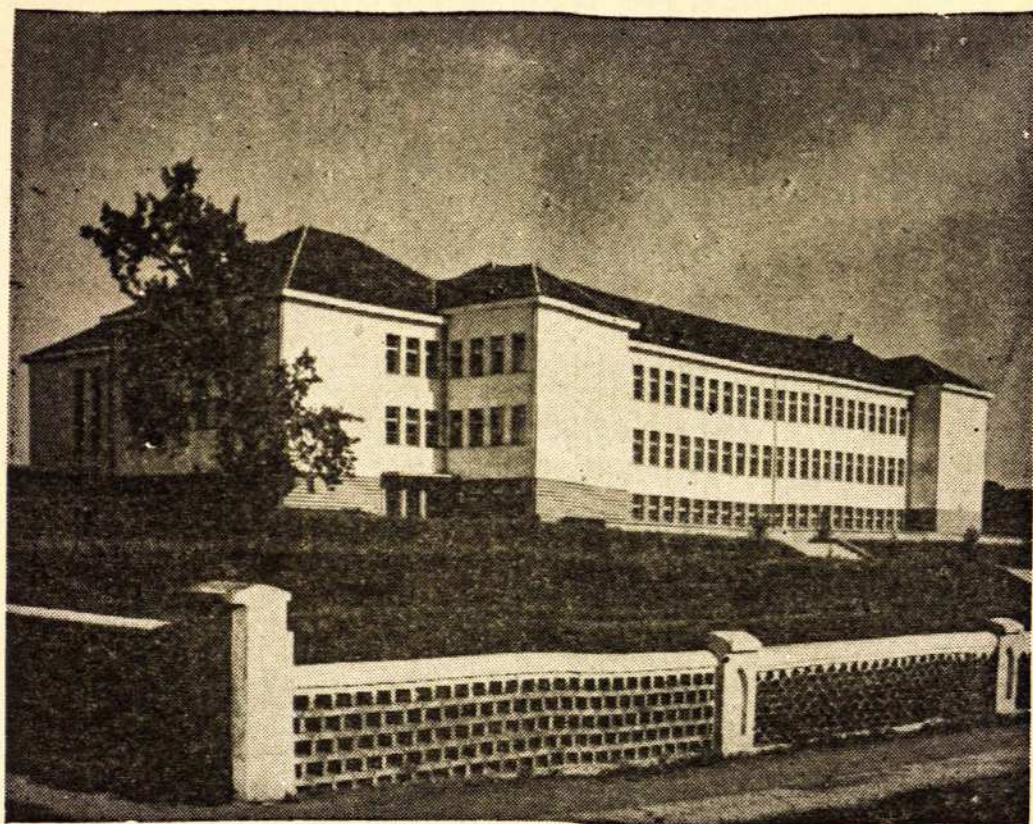
SENOVĖS IR DABARTIES PILYS

Daug pilių senovėje buvo Lietuvoje. Jose gyveno kunigaikščiai, karo vadai su būriais karių, kurie gynė Lietuvą nuo priešų. Pilys buvo akmens ir mūro. Daug kartų jas priešai puolė, norėdami pavergti mūsų tėvynę. Praėjo šimtmečiai, keitėsi laikai ir žmonės, ano meto pilių šiandieną beliko tik griuvėsiai — tai Trakų, Vilniaus, Kauno, Biržų ir kitų pilių liekanos.

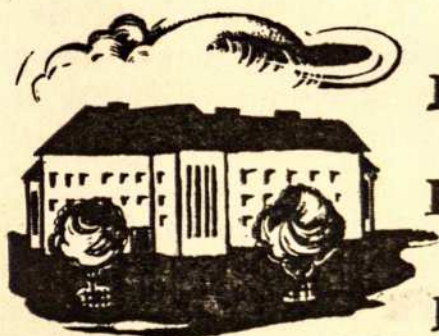
(Tęsinys 168 puslapyje)

Trakų pilies griuvėsiai.

Viena naujųjų Lietuvos pilių — Kėdainių gimnazija

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000
 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000
 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

Tiek pradž. m. mokinių buvo Nepr. Lietuvoj
 (1 mokinys = 1,000 mokinių)

TAU, BRANGI TĖVYNE

STASYS DŽIUGAS

Aš esu lietuvis,
Lietuvos sūnus,
Aš žinau garbingus
Jos laikus senus.

Myliu Nemunėlį,
Jo Neris — dukra,
O prie jos sostinė
Lietuvos tikra.

Man brangi jūružė,
Jūra Baltijos,
Ten gražioji Nida,
Klaipėda prie jos.

O melsva padangė —
Kaip žiedai linų...
Tau, brangi tėvyne,
Šiandien gyvenu!

(SENOVĖS IR DABARTIES PILYS - pabaiga)

Naujais laikais atsirado naujos pilys, kurios buvo pilnos naujų, jaunų "karių" — apsiginklavusių ne ietimis ir lankais, ne šautuvais ir patrankomis, bet mokslo knygomis, pieštukais ir plunksnomis. Tos pilys — naujos, 1918 metais atgimusios, Nepriklausomos Lietuvos mokyklos. Jų buvo pilnas kraštas. Jų gražūs, erdvūs, moderniškai, kelių aukštų rūmai puošė visą Lietuvą.

Prieš I pasaulinį karą, caro laikais, Lietuvoje buvo tik 875 pradžios mokyklos, kuriose mokėsi apie 50.000 mokinių, o prieš II karą, jau Neprikl. Lietuvoj, buvo 2319 pr. mokyklų, kur mokėsi 300.000 mokinių; apie 90 gimnazijų su 20.000 mokinių; apie 25 vidurinės, amatų, namų ruošos ir prekybos mokyklos su 3.000 mokinių.

Be to, buvo 2 Universitetai, Žemės Ūkio Akademija, 2 Meno mokyklos, 2 Muzikos mokyklos, Mokytojų Institutas, Prekybos Institutas, keliolika mokytojų seminarijų, 3 kunigų seminarijos ir daugiau kitokių mokyklų su apie 10.000 studentų.

Jr jie buvo **VAIKAI**

KAIP VYSKUPAS VALANČIUS SKRIDO

Iš M. Valančiaus atsiminimų

Malonu atminti senieji, nors ir nemieli, atsitikimai; todėl pažymėsiu šį atsitikimą mano jaunystėje.

1.

1816 metų rugpjūčio 16 d. mano tėvas Mykolas nuvežė mane į Kalvariją mokytis ir paliko Žvirkalnyje pas Glazeraitę. Glazeraitė buvo senosios gadynės pana, nepuikesnė už velnią, nemaža rėksnė, tačiau neblogiausia davatka.

Mane priėmė į bendrabutį jau dvyliką. Už kambarį, kurą ir virimą valgyti tėvas apsiėmė mokėti jai kas metai po dolerį, arba po devynis auksinus, ir kasmet duoti produktais: po du pūru bulvių, po šešis gorčius miežinių kruopų, po pūrą ruginių miltų ir po du gorčius druskos. Keptą gi duoną, sviestą ir mėsą sakės siūsiąs man pačiam, kad tie maisto dalykai nepatektų šeimininkei į jos rankas. Be to, tėvas sumokėjo vieną rublį už kurą mokyklai šildyti; ir namų guverneriui Jonui Petrauskui už prižiūrėjimą apsiėmė kas metai mokėti irgi po vieną dolerį. Pagaliau mano reikalams — popieriui, pieštukams, rašalui, plunksnomis kas ketvirtis turėjo duoti po du auksinus. Taip tatai gyvais pinigais turėjo per metus sumokėti keturis rublius ir šešias dešimtis kapeikų.

Man tada ėjo šešiolikti metai amžiaus. Buvau gana išlepintas ir liguistas; todėl mažas, kaip vagelis, liesas, kaip penėtas svirplys, lengvas, kaip ligota žąsis pavasarį.

Kalvarijos mokykloje, padalytoje keturiomis klasėmis, mokytojavo tėvai domininkonai.

Šitie profesoriai mane, jau gerokai pasiruošusį, priėmė stačiai į antrą klasę.

Vilkėjau tada miliniu juodai dažytu surdotėliu, ištrintais kailinėliais, dėvėjau kepurę konfederatką dar iš lenkų gadynės — žydrą, tamsiai rausvai apvedžiotą. Avėjau batais, ant tėvo kurpalio siūtais, nes išaugsiąs. Daug man buvo dėl jų nepatogumų, nes, kilnojant kojas, jie smukinėjo ir trynė kulnelius kruvinai. Gaudavau užrišti kelius, tada kojos tirpo. Vos - ne - vos įprašiau tėvą, kad batelius man siūdintų ant mano paties kurpaliaus.

Mokinių buvo 318. Visi buvome paklusnūs, papiktinimų nebūdavo jokių. Mokėmės kiek tik beišgalėdami.

Kalvarijoje nebuvo nei vaistinės, nei gydytojo, nei felčerio, nei pereinės; nelaimingus vaikus dažnai išberdavo; tik ėmus maudytis, bėrimas pranykdavo.

2.

Kasdien eidavome į bažnyčią primarijos; šventadieniais primarijos, sumos, pamokslo ir mišparų klausyti. Advente kasdien raratų ir primarijos. Išpažinties kas mėnuo. Švento Tomo Akviniečio dieną to šventojo paveikslą nešdavome iš mokyklos į bažnyčią, giedodami, procesijoje.

Profesoriai turėjo teisę būti mokinių teisėjais ir budeliais. Kiekvienas profesorius buvo viešpats, neprivalęs niekam atsiskaitinėti. Nė vienas mokinyš, nors kažin kaip gerai buvo išmokęs, kas buvo užduota, negalėjo būti tikras, jog jo mokykloje nenuplaks, nes tai priderėjo ne nuo to, moki ar nemoki, bet nuo to, piktas ar nepiktas bus kunigas profesorius.

Tačiau visi profesoriai, nors ir tokią turėjo galią, žmoniškai elgdavosi su mumis, be kunigo Klimavičiaus.

Vieną kartą atėjo į antrą klasę antrą valandą, neišsimiegojęs, ar kiek įkaušęs, labai piktas. Mokinyš Bernotavičius vertė išrašus, prasidedančius žodžius: „parentes carissimos.“ Paminėjo žodį „oportet.“ Tai išgirdęs, Klimavičius šūktelėjo: nemėgstu tų „portek“. Buvo tai tik ieškojimas kliaudžių, nes to žodžio negi išmesti iš lotynų kalbos. Toliau profesorius klausė:

— Ką reiškia žodis — indigeo?

To žodžio duotoje pamokoje nebuvo, Bernotavičius ir atsakė:

— Nežinau.

Profesorius:

— Klaupkis! Sekantis: kas tai yra — indigeo?

Ir šisai atsakė:

— Nežinau.

Taip išvarė į vidurį 24 „studentus“, išsitraukė iš už aulo bizūną ir pliekė, pliekė be galo. Kilo klasėje šauksmas ir verksmas. Klimavičius bežudydamas priilso ir išbėgo iš klasės, nė pamokos nepažymėjęs. Klasėje buvo 86 mokiniai ir visi drebėjo, nes liūtas draskės. Aš šiuo kartu išlikau, nes buvau pavėjuje.

3.

Savaite po tos pirties praleidus, taip man atsitiko.

Jau buvo vėlyvas ruduo, lapkričio 6 diena. Žvarbus vasaros vakarų vėjas bepradėm pūtė su sniegu ir lietum. Aš turėjau tvirtą, drobe apsiūtą skėtį. Suskambino į pamokas po pietų; pasiėmiau tą skėtį ir išėjau.

Ligi tik priėjau Anno koplyčią, išskėčiau skėtį, mane pagavo audra. Knygos iš po pažasties iškrito. Nusitvėriau abiem rankom už skėčio ir pakilau į orą. Skridau čia aukščiau, čia žemiau. Tariaus į dangų nuskrisiaš. Švento Jono kalne pats vėjas užbloškė mane už koplyčios. Pasiekęs kojomis žemę, suglaudžiau skėtį, tada vėjas jau nieko nebega-lėjo padaryti.

Perskridau karčiamą, tiltą, Varduvos upę.. Ji rudens metu gili esti. Pralėkiau oru bent 2,000 žingsnių. Prisipažįstu, nusigandau, nes mirtis buvo čia pat. Todėl įėjau į Judo pabučiavimo koplyčią padėko-ti Viešpačiui Dievui už tai, kad išlikau sveikas.. vos tik priklaupiau, kažkas, praeidamas pro šalį, koplyčią uždarė ir kablelį užkabino. Šo-kau prie durų, beldžiau, bet žmogaus jau nebebuvo. Palikau, kaip paukštis narve. Tris ketvirčius valandos prastovėjau prie durų, žiūrė-damas pro plyšį tarp suvėrimo, ar kas, neįeina. Galų gale išvydau ateinančią bobą, pradėjau belsti ir smarkiai šaukti. Išgirdo ir atidarė.

Bėgu, kiek betesėdamas, į klasę — jau būta arti galo pamokos. Įei-nu uždusęs. Klimavičius, išvydęs mane, šūktelėjo:

— Kur buvai, valkata?

Atsakiau:

— Kunige profesoriau, netyčiomis buvau beprapuolęs...

Profesorius atsistojo ir tarė:

— Netyčiomis užsnūdai, blozne! Imkite jį.

Ir įsegė man šešis tokius skanius bizūnus, jog randus per šešias savai-tes nešiojau.

Po pamokų apsakiau draugams savo kelionę oru... Be to, kažin kas matęs mane skrendant. Tai pagarsėjo miestelyje. Tai išgirdęs, prefektas Žiūkas pasišaukė mane pas save ir liepė viską apsakyti su visais išgaliais.

Šiais metais suėjo 75 metai nuo vysk. M. Valančiaus mirties.

VYT. TAMULAITIS

6. Pabėgimas

— Staiga žiūriu — plėšikų sužadėtinė vis žvilgčioja į mane. Tai vieną, tai antrą akį primerkia ir saldžiai nusišypso. O prieš tai nė karto nebuvo pažvelgusi į mano pusę, nors ir labai gražiai smuikavau. Man širdy lyg smagiau pasidarė. “Jei jau ji spokso į mane, tai gal būsiu patikęs”, galvojau sau vienas. Gal patiko jai mano tamsus frakas, gal ilgos šokiko kojos, o gal ir tamsios menininko akys, kurias aukštai į viršų pakėlęs grojau. O ji, taip sužavėta mano muzikos, klausėsi, kad net ir savo sliėką užmiršo. Aš tada dar gražiau pradėjau groti, išraitydamas visokias melodijas ant pačių ploniausių stygų. Ir kai tik baigiau valsą, kuris vadinosi “Svajonės po lapu”, žengiau prie stalo su viltim širdyje. Imsiu ir pasisakysiu jai, kad plėšikai rengiasi mane suėsti. Ji, žinoma, užtars mane. Tada švilpaudamas, ramiai sau kepuraitę ant pakaušio užsitraukęs, galėsiu drožti namo.

— Atleiskite man, — tariau jai, — kad aš, paprastas pievų muzikantas, išdrįsau prakalbinti jus. . .

— O, ne, jūs ne paprastas muzikantas, o geriausias smuikininkas, kokį tik aš esu girdėjęs, — atsakė jaunoji.

Net šilta pasidarė nuo tokių malonių žodžių.

— O jūs pati gražiausia sužadėtinė, kokią tik kada esu matęs, — atsakiau jai. — Tik, ar žinote, kad plėšikai rengiasi mane suėsti? Aš taip norėčiau dar groti. Žinoma, tik jums groti ir apie jūsų grožį dainuoti. Tačiau vestuvių maršalka Širšinas pats sakė, kad įrašė mane į valgių sąrašą. Vestuvių dalyviai jau dabar taikstėsi nusukti man galvą, nelaukdami nė Širšino leidimo.

— Ei, maršalka! — sušuko ji labai supykusi. — Tuoju išbrauk mano malonų muzikantą iš vestuvių puotos valgių sąrašo. . .

Kaip iš ugnies išsoko maršalka Širšinas ir linkčiojo, mirkčiodamas mažomis akutėmis. O aš šypsojausi ligi ausų.

— Eik ir ramiai grok apie mano grožį, — tarė man plėšikų sužadėtinė. — Nė vienas plėšikas nedrįs tavęs suėsti. Jūs toks puikus muzikan-

tas, kad aš nutariau suėsti pati. Man bus didelė garbė praryti tokį muzikantą, o jūs, manau, dabar būsite tuo labai patenkintas...

— Žinoma, — ištariau jai, lyg kūju per galvą gavęs. — Tai didelis malonumas būti prarytam tokios gražios jaunamartės...

— Tai išgerkite su manim šitą kaušą alaus, — pasakė ji šypsodama. Paėmiau savo pusbrolio žaliojo ožiuko kaukolę ir ištuštinau ligi dugno. “Šimts pypkių”, galvojau sau, “nejau taip ir paliksiu čia savo galvą už dyką. Ne, pigiai vistiek nepasiduosiu. Ilgai kasiausi pakaušį, kaip čia man iš tų spąstų išsmukus.

— Žinot ką! — sušukau staiga viduryje salės visiems plėšikams, — prieš puotos galą aš jums pagrosiu apie nuostabiąją sapnų šalį. Tai puikus dalykas. O jei jūs atidžiai klausysite ir užsimersite, mano smuiko balsas jus pačius nuves į tą nematytą šalį, kur auksinė plaštakėlė iš šilko siūlų audžia vasaros naktų sapnus.

— O ar tu ten buvai? — paklausė vienas plėšikas.

— Žinoma, kad buvau, — atsakiau.

— Ir ką ten matei? — paklausė kitas.

— Vienu žodžiu negalima pasakyti tų nuostabių dalykų, kuriuos ten regėjau. Jei norite viską sužinoti, reikia patiems nukeliauti. Be kitų gerų dalykų, ten, vyrai, pasakysiu, — nėra nei lapių, kurios jūsų priešai, nei pelėdų, kurių didelės akys taip ir ieško jūsų...

— O ar bus ten kas valgyti? — vėl paklausė tas pats plėšikas.

— Ką čia kalbėti! Tam ji ir sapnų šalis, kad ten visko yra, ko neturime šiame gyvenime. Minkštų slikių, kaip pančių, kabo ištisos virtinės, o straigių košės puodai, didumo, kaip kaštano kevalai, tik kunkuliuoja, dugnus mėtydami, nesulaukdami, kas juos ragauja...

— Tai vesk ten mus! — šaukė visi.

— O muštis ar yra vietos? — dar kažkas pridūrė.

— Kiek tik širdis geidžia.

— Ir tamsu?

— Kaip maiše.

— Tai puiku! — šaukė chorą visi. — Tokią vietą būtinai reikia pamatyti.

— Sutarta! Pradedam! Stokite visi į eilę ir atidarykite duris, kad mano smuiko balsas galėtų nuskristi pas aukso sapnų plaštakėlę. Jai bus ženklas, kad svečiai ateina. O dabar visi užsimerkite. Griežtai įspėju, kad nė vienas neišdrįstų akių praverti tol, kol aš pasakysiu, kad jau esame sapnų šaly. Kitaip, beskrisdami į sapnų šalį, galime pušiaukelėje nukristi ir, ko gero, dar į pelės urvą...

— Tai ir pavojų esama? — pasiteiravo vienas iš bailesniųjų, kuriam, matyti, išgertas alus spėjo išgaruoti.

— Žinoma, — atsakiau. — Be pavojų gali tik už pečiaus sėdėti, o ne nuostabių dalykų šalį aplankyti.

— O kaip gi kitaip būtų! — sušuko jaunoji sužadėtinė. — Tik pavojai mus išmoko gyventi ir atneša laimėjimus.

Plėšikų landynės sargybiniams tuojau buvo įsakyta atristi nuo durų akmenį. Visi užsimerkė. Užsimerkė ir jaunoji sužadėtinė, sapnų karalystėn keliaut pasirengusi.

Paėmiau smuiką ir užtraukiau:

— *Ei, tylėk, patylėk,
Mes keliaujam krantu,
Kur į urvą pelės
Nugarmėsi tuoj tu.*

— *Atdaryk dureles,
Plaštakėle graži,
Nes stebuklų šalies
Raktą tu tik turi...
Atdaryk pamažu,
Mums priseki sparnus;
Pas tavo taip gražu,
Regint savo sapnus...*

— Ar dar toli? — veptelėjo kažkoks, matyt, buvęs užsnūdęs plėšikas. Aš traukiau toliau, atsakydamas:

*Jei tik kas atsimerks,
Bus visiems, oi, riestai,—
Tuoju jaunamartę stvers
Žiurkių penki šimtai!...*

— Nedrįskit, nedrįskit niekas atsimerkti, — ėmė šaukti jaunamartė, ją paminėjus. Iš lauko ėjo tyras oras, o ji šaukė: — Aš jaučiu, kad mes žengiam į kitą karaliją... aš jaučiu... Duokit rankas, jūs septyni jaunikiai, greitai būsim toje burtų viešpatystėje...

Visi nutilo, tartum išmirę. Nurimo. O man to ir tereikėjo. Aš, nusišypsojęs ligi ausų, šoktelėjau prie stalo, spraktelėjau smagų spriktą plėšikų sužadėtinei į riestą nosytę ir, kaip kulka, išskridau pro atviras duris į lauką. Kaip savo nosį jie matė tą nuostabiąją sapnų karaliją!

Nežinau, ar ilgai jie taip užsimerkę murksojo — į sapnų šalį keliavo, bet man nebuvo jokio noro nei atgal pasižiūrėti. Bėgau kiek tik mano ilgos kojos nešė. Negreit sustojau pasilsėti. Tik kai pirmieji aušros spinduliai pasirodė tamsiame danguje, atsisėdau prie savo namų po kmynų krūmu ir nusišluosčiau nuo kaktos prakaitą. Paškui laimingas nusišypsojau ir garsiai tariau:

— Ar gali būti kur nors gražesnė sapnų šalis, kaip ta, kur ryto vėjas linguoja auksinę smilgos viršūnėlę prie gimtinės slenksčio? Žinoma, kad ne, — atsakiau pats sau ir, pakėlęs smuiką, su laimės daina sutikau šviesiai tekančią saulę po ilgos ir baisios nakties. *(Bus daugiau)*

GRAŽVYDUKO PAVASARIS

JONAS RŪTENIS

Mažas mūsų Gražvydukas,
Bet jis skraido kaip paukštukas,
Linksmas, gyvas ir smagus,
Kaip pavasario dangus.

Vos pavasaris prašvito,
Jis darbuojas nuo pat ryto,
Nuo pat ryto lig vėlai —
Medžiai, gėlės, inkilai...

Žiū, mama gėlytes sėja,—
Gražvydukas užakėja;
Žiū, medeliui riša opą,—
Juk ir jam vargšeliui sopa.

Kai aukštai saulutė šviečia,
Jį paplaukt upelis kviečia;
Gražvydukas per dienele
Taškos, nardo, kaip antelė.

O kai vakaro sulaukia,
Vos mama namo paršaukia.
Bet vos į lovele smukt —
Gražvydėlis amen kukt...

SIMTAS MĪSLIŲ BE VIENOS

1. Mīslīų tėvas klane guli.
2. Baltos pievos, juodos avys — kas išmano, tas jas gano.
3. Kad atsistotų — dangų paremtų, kad prakalbėtų — daug pasakytų, kad rankas turėtų — vagį pagautų.
4. Be rankų, be kojų, o širdis plaka.
5. Namie palikau, ant kelio sutikau, o savo nepažinau.
6. Pilna laktelė baltų vištelių.
7. Viena koja moterėlė šimtą rūbų dėvi.
8. Aklas balandis visą pasaulį apskrenda.
9. Širdis plaka, bet pats negyvas; neturi sielos, o pasako teisybę.
10. Miške gimęs prie kelio atsistojo — kas tik pro jį eina, tas kelia kepurę.
11. Gražus kubilėlis, be vieno lankelio.
12. Maža moterėlė bebėgiodama visą pasaulį aprenčia.
13. Vasaros dukrelė — sena moterėlė, raudona suknelė, žalia kepurėlė.
14. Eina per ugnį — nedega, eina per vandenį — neskęsta, eina per šiaudus — nešnabžda.
15. Be rankų, be kojų įlipa į medį.
16. Vasarą su kailiniais, žiemą nuogas.
17. Penki tvartai — vienos durys.
18. Įklimpo kumelaitė į balą, penki vyrai traukia, vienas žioplys laukia.
19. Pramušiau ledą, radau sidabrą, pramušiau sidabrą, radau auksą.
20. Ant auksinio krėslo sėdi juodas velnias.
21. Be kirvio be kirvelio, be grąžto be grąžtelio, be kalto be kaltelio pastato tiltą iš vienos lentos.
22. Dvi sesutės per kalnelį nesuneina.
23. Ne medis — su lapais, ne marškiniai — susiūtas, ne žmogus, o ką klausai tą pasako.
24. Tėvas negimęs, sūnus eina į dangų.
25. Akmens kojos, medžio liemu, stiklo akys, šiaudų kepurė; ant tos kepurės sėdi senis ir pypkę rūko.
26. Vidury miško juodas puodas verda.
27. Visi perka, bet niekas nenori.
28. Mieslenis už tėvą ir motiną.
29. Ateina ponaitis raudona sermėgaite: nuginkit tolyn vištas, šunų nebijau.

tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIŽIŪNAS

2. Duburio kalno radiniai

Vieną sekmadienio popietę senelis Jonaitis stovėjo su abiem savo sūnaitiais tarpuvartėje ir žiūrėjo į vieškelį, einantį pro pat Jonaičių sodybą. Jie visi trys laukė iš bažnyčios grįžtančių tėvelių. Buvo ko ir laukti. Su jais kartu turėjo atvažiuoti į svečius ir Andrius Vaišvila, jaunesnysis Jonaitienės brolis, studentas. Jis pas Jonaičius tik vieną kartą tėra trumpai viešėjęs, kai dar kaimo sodybos nebuvo vienkiemiais išskirstytos. Vytuko visai nebuvo pasaulyje, o Algis tebuvo mažas ketverių metų berniukas.

Nuo kalnelio darda vieškeliu keletas vežimų. Algis pats pirmas pažino savuosius.

— Ar yra su jais Andrius? — paklausė senelis. — Aš gerai neįžiūriu.

— Yra, yra! Jie trys važiuoja. Dėdė Andrius sėdi priešakyje ir valdo arklius.

Netrukus nuo vieškelio sodybos link pasuko gražus vienkinkis vežimas. Į kiemą įvažiuodamas, svečias pakėlė savo mažą kepuraitę baltu dugnu ir, arklių palikęs tėvelio globai, puolė sveikintis su laukusiais. Ypač nuoširdžiai sveikino svečias mažąjį Vytuką, kurio dar nebuvo matęs ir kuriam dabar gražiausių lauktuvių parvežęs buvo.

Linksma buvo pas Jonaičius už pietų stalo. Visi turėjo daug ko klausinėti ir dar daugiau pasakoti. Pagaliau nutarė papietavę nueiti pasivaikščioti į laukus, į netolimą Duburio kalnelį. Namie pasiliko tik viena Jonaitienė.

Praėję takeliu pro sunkiomis varpomis siūbuojančių rugių lauką, visi penki vyrai atsidūrė ties nedideliu kalneliu. Algis su Vytuku patys pirmieji šoko bėgti į kalnelį. Svečias pasileido juos vytis. Pačiupęs žolėse užkliuvusį ir parvirtusį Vytuką, Andrius jį užsidėjo ant peties ir tekinas užkopė kartu su Algirdu ant kalno. Čia jie sustojo uždusę ir atsisuko atgal Jonaičių sodybos link. Pats paskutinis į kalną artėjo senelis. Tėvelis buvo jau čia pat.

Dėdė Andrius apsidairė aplink. Kalnelio viršūnėje buvo platus įdubimas, šonais duobėmis ir grioviais iškasinėtas. Kalnelio šlaitai buvo taip pat gerokai apardyti. Kai tėvelis su seneliu taip pat atsirado ant kalnelio, svečias paklausė:

— Kodėl šis kalnelis taip iškasinėtas?

— Seniau čia kaimo ūkininkai imdavo smėlį ir sėklines bulves užkasdavo žiemai, — atsakė senelis.

— Kai kaimas skirstėsi vienkiemiais, ūkininkai taip pat norėjo imti iš čia žvirgždus ir smėlį namų statybai, tik mūsų mokytojas su matininku pasipriešino, ir nuskyrė smėliui imti kitą vietą, štai, anoje pašlaitėje prie vieškelio, — pridūrė Jonaitis ir mostelėjo ranka į vieškelio pusę.

— Dabar aš suprantu, kodėl jis taip padarė, — pasakė svečias. — Ar nerandama čia kartais kokių kaulų ir įvairių daiktų, kaip dažniausiai Lietuvoje tokiuose kalneliuose atrandama?

— Taigi, kad randama. Čia jau senovės žmonės iškasdavo įvairių kaulų ir surūdijusių geležgalių, — ėmė aiškinti Jonaitis. — Mat, žmonės vis kalbėdavo, kad čia senovinių kapinių būta. Kai mūsų kaime įsikūrė mokykla, tada mokytojas susidomėjo šiame kalnelyje randamais daiktais ir prašė jam juos atiduoti. Teko matyti pas mūsų mokytoją visą krūvą akmeninių kūjelių, kažkokių žiedų, sagučių ir dar įvairių geležgalių. Jis juos rankioja ne tik mūsų apylinkėje, bet ir toliau, kur tik sužino jų esant.

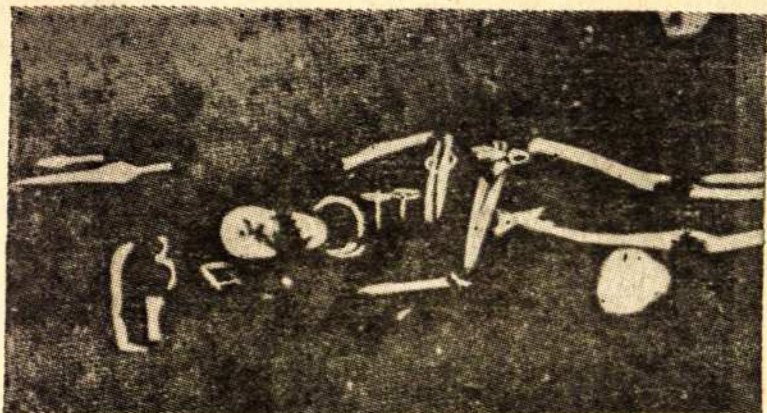
— Dabar, seneli, mokykloje tie daiktai jau sutvarkyti spintoje ir lentynose po stiklu. Tai mūsų mokyklos muziejėlis, — paaiškino Algis.

— Žinau, žinau, pats jį mačiau. Jeigu jau mokytojas juos renka, tai, turbūt, jie svarbūs ir mokslui.

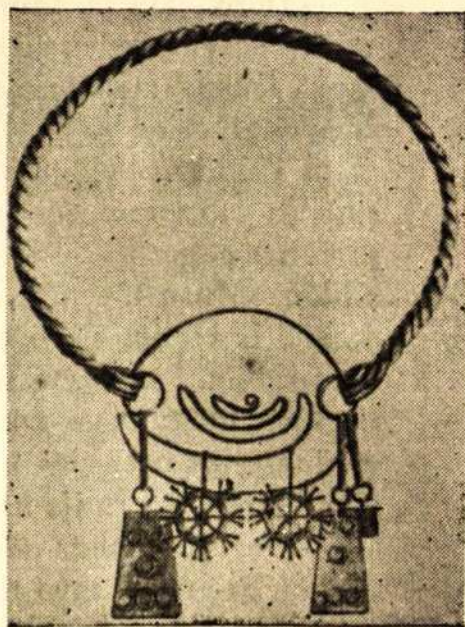
— Jūsų mokytojas tikrai gražų darbą atliko, surinkdamas šio kalno ir kitų vietų radinius pas save mokykloje. Ar tu, Algi, jau ką nors mokeisi apie tuos radinius? — paklausė dėdė Andrius.

— Dar mažai. Mes tik padedame mokytojui juos rinkti. Ketvirtosios mokinių tai jau mokosi apie tuos daiktus ir knygoje apie juos pasiskaito, — atsakė Algis.

— Ak, kai pagalvoji apie senus laikus, tai dažnai ateina į galvą mintis, kad visa mūsų šventoji žemelė yra pilna visokių liekanų ir paslapčių, — tarė lig šiol tylėjęs senelis. — Anava, kad ir visokie mūsų krašto piliakalniai, milžinkapiai ar senkapiai, — visa tai juk mūsų tėvų — protėvių palikimas. Sveikas juk mokytas esi, studentas, tai nesulyginamai daugiau už mus apie tokius dalykus žinai.

Piliakalnių radiniai: 1. *Vyro kapas* (iš V amž.) Kretingos apskr. Matyti griaučiai, 2 gelež. iečių galai, dalgis, pentinai, žąslai. Ant krūtinės segės, ant kaklo antkaklė, ant rankos apyrankė, ties juosmeniu diržo sagtis. 2 *Antkaklė* — ant kaklo nešiojamas moterų papuošalas, rastas Rytų Lietuvoj.

(Iliustracijas parūpino dr. M. Gimbutienė)

—Žinau, seneli, kaip nežinojęs. Aš kaip tik tokius dalykus ir mokausi pažinti ir suprasti, — atsakė Andrius. — Visa, kas buvo vakar, pernai metais, prieš dešimtį, šimtą ar tūkstantį metų, kas praėjo ir niekuomet nebegrįš, vadinasi *p r a e i t i s*. O apie praeitį galima sužinoti arba iš senų žmonių lūpų, arba išskaityti iš knygų. Bet ir seni žmonės ir didelės bei senos knygos ne visa iš praeities pasako: negali nei visa atminti, nei visa surašyti. Ogi buvo labai tolimoje senovėje ir tokie laikai, kai jokio rašto nepažinojo, patys vargingai urvuose bei duobėse gyveno, sunkiai sumedžiota mėsa mito, žvėrių kailiais dangstėsi ir nemokėjo nieko rytdienai parūpinti. Tokius žmones mes dabar *l a u k i n i a i s* vadiname. Apie jų laikus galime suprasti tik iš žemėje randamų liekanų: kaulų, akmeninių kirvelių ir kūjelių, titnaginių peilių ir iešmų, žalvario žiedų ir panašių daiktų. O ir vėlesnių, jau gudresnių žmonių darbų liekanos taip pat reikalingos pažinti. Senos pilys ir rūmai ar tik jų griuvėsiai, senos bažnyčios ir namai — visa tai mokslininkams taip pat įdomu ir pažintina. Vieni mokslininkai važinėja po visą šalį kasinėja piliakalnius ir milžinkapius, matuoja juos rankioja ten randamus daiktus — *i š k a s e n a s*, po to aprašo savo darbus knygoje, parodo skaitytojams piešiniais ir paveikslėliais visa tai, ko žodžiu išsakyti neišgali. Kiti mokslininkai jau rašo knygas apie tai, kaip gyveno mūsų protėviai, kaip jie valdė mūsų šalį ir gynė ją nuo svetimųjų atėjų. Mokslas apie praeitį vadinasi *i s t o r i j a*, o tie mokslininkai, kurie tą praeitį tyrinėja — *i s t o r i k a i*. Aš pats noriu tapti tokiu istoriku.

— Duok, Dieve, tau gero pasisekimo, — prabilo senelis. — Daug gražių dalykų mūsų žemelės praeityje būta, bet taip pat daug skurdo ir vargo žmonės yra joje patyrę. Tik pasakyk tu man, nejaugi senovės žmonės ir mūsų krašte laukiniai buvo?

— Taip yra buvę visam pasaulyje, visuose jo kraštuose. Tik vienur žmonės anksčiau išgudrėjo, daugelio darbų išmoko, ir tuo savo buitį greičiau pagerino, o kitur dar ir dabar laukiniais ar puslaukiniais pasiliko. Mūsų tėvynė Lietuva turi gražią praeitį. Mūsų tautos istorija domisi ir svetimieji, o mums patiems ja susidomėti, jos mokytis dar labiau reikia. Mat, yra sakoma, kad ką gerai pažįsti, tą tik ir gali pamilti. Jūsų mokytojas, matyt, yra didelis šio krašto mylėtojas, kad taip rūpinasi jos praeities liekanomis. Reikėtų man jį pažinti ir su juo pasikalbėti. Ar yra jis namie, mokykloje?

— Ne, jis dabar atostogose, — paskubėjo atsakyti Algis. — Bet tuojau jis grįš iš savo tėviškės, tai dėdė jį pamatysite.

— Deja, aš nebegalėsiu jo pas jus būdamas palaukti. Bet aš dar atvyksiu rudenį. Tai tada susipažinsiu su juo. Gal tada mudu abu pakeliausime po platesnę apylinkę. Juk yra jūsų valsčiuje ir daugiau piliakalnių ir senų kapinaičių?

— Yra, kaip nebuvę, — atsakė Jonaitis. — Pyplių kapinės, Totoriškių piliakalnis, Žvalgakalnis, Samantonių piliakalnis... — ėmė skaičiuoti senelis, — o, yra jų čia!

— Būtinai atlankysiu. Galbūt, kartu su jūsų mokytoju. O tu, Algi, kuriame skyriuje mokysies nuo rudens? — paklausė svečias.

— Ketvirtame.

— Tai jau gausi mokytis Lietuvos istorijos. Jei tau patiks ji, aš parūpinsiu įvairių knygelių apie Lietuvos praeitį.

Algis nuraudo ir, linkterėjęs galva, sušnibždėjo "ačiū".

— Šiam vaikui knygos — didžiausia dovana. Nežinau, kas iš jo ir išaugs. Gal ir toliau teks jį mokyti, — kalbėjo tėvas, žiūrėdamas tai į nuraudusį sūnų, tai į svečią.

— Na, ir puiku! Padarysime iš jo istoriką, Lietuvai jų niekuomet nebus perdaug. Ar taip, Algi? — paklausė Andrius.

Algiui tik akys žibėjo iš džiaugsmo. Jis linkterėjo galva ir tyliai pasakė: "Taip".

Saulė jau linko į mišką vakaruosna. Sodybos galudaržėie stovėjo Jonaitienė ir moio skarele vyrams, šaukdama juos vakarienės. Susigriebta ieškoti Vytuko, kurs kažkur buvo dingęs. Svečias jį surado duobėje pasislėpusį ir akmenėlius bedėliojančią. Čiupęs už pažastų, iškėlė aukštai ir, skeryčiojančią rankomis ir kojomis, tekinas nusinešė pakalnėn. Paskui juos bėgo Algis ir sekė tėvelis su seneliu.

(Bus daugiau)

Leiskit I TĖVYNĘ

J. KUZMICKIS

Vieno paveikslo vaidinimas

VEIKIA: Jonukas, Juozukas, Petriukas, Albinas, Sigitas, Marytė, Danutė, Elenutė, Lietuvos Dvasia, Senelis ir kiti vaikai.

VEIKSMO VIETA: aikštelė girioje.

1 vaizdas

LIETUVOS DVASIA (*tyliai prieina prie miegančio berniuko*). Pavargau, pailsau, bejieskodama savo vaikelių, išsklaidytų po svetimus kraštus. Sirdis skausmu plyšta, kad negaliu jų dengti mėlynu Lietuvos dangumi, džiuginti miškų ošimu, kad negaliu jų namų spinduliais ir sūtemomis gaubti.

Aš lankau jus tik sapne, mano lietuviai. Dažniau ateiti neturiu laiko: turiu aplankyti savo vaikus, vargstančius išnaikintuose Lietuvos miestuose ir sodžiuose, kenčiančius Vokietijoje ir mirstančius Sibire.

Tačiau aš laikiu jūsų Lietuvoje. Aš auginu rūtas, jurginus, ramunes, kad grįžę turėtumėte kuo pasidžiaugti. Aš saugojau rugius, kviečius, bulves, gyvulių kaimes, kad grįžę turėtumėte ką valgyti. Aš prižiūriu miškus, kad turėtumėte iš ko sunaikintus ūkius atstatyti. Jūs grįšite pas mane, kad daugiau niekad nevargtumėte.

Ilsėkis ir tu, mano sūnau, sapnuodamas Lietuvą Tėvynę! (*Palaiminus išeina*).

2 vaizdas

JONUKAS (*pakelia galvą, švilpauja, iš žaisliukų stato patrankas ir mėgina šaudyti*). O taip šitaip, o tai va kaip aš Tėvynę ginsiu! Užsitempsiu patranką ant kalniuko ir valiai šaudyti: tra—ta—ta—ta! tra—ta—ta—ta! Šaudysiu, šaudysiu, kol mūsų kraštą paliks priešas. Tada grįšiu pas tremtinius ir sušuksiu: seneliai ir vaikai, galite jau namo grįžti! Gana jums vargti svetimame krašte! (*Klausosi*).

VAIKAI (*eina su gėlėmis pinti vainiką ir dainuoja*).

Tarp putinų tarp balų,
tarp baltųjų samanų.

Oi lia, oi lia-lia
tarp baltųjų samanų...

Ir atskrido paukšteliai,
dideli, mažutėliai...

Oi lia, oi lia-lia
dideli, mažutėliai...

3 vaizdas

DANUTĖ. Jonuk, ką tu čia veiki?

JUOZUKAS. Turbūt, pratinies į svetimo sodo obuolius pataikyti?

JONUKAS. Niekus tauški, Juozuk! Lietuviai nedaro "komsi komsa".

Matai, patranką mėginu!

VAIKAI (*juokiasi*). Cha—cha—cha! Patranką mėgina!..

MARYTĖ. Geriau eitum su mumis paiškylauti! Pažaistume, padainuotume!

SIGITAS. Arba padėtum mums šakų parinkti!

ALBINAS. Galėtume laužą užkurti!

JONUKAS. Jums tik žaisti rūpi! Vaikai... O dejuojate: Tėvynė! Tėvynė!.. "Leiskit į Tėvynę!..", o kai reikia apie karą pagalvoti, tai ir bijote patrankos. Manote, ateis kokia burtininkė, atneš ir paduos: še jums — Tėvynė? Laukite, laukite, varlamušiai! Aš su jumis nenoriu nė kalbėti! (*Vaikai kuždasi tarp savęs*).

PETRIUKAS. Jonuk, kam tau pykti? Mes, vaikai, vis tiek nieko nepadarysime. Ana, ir mūsų vyrai: dirba fabrikuose, žemės ūkyje, o laisvu laiku laikraščius skaito arba susirinkimuose tariasi. Jeigu vyrai taip daro, matyt, nėra reikalo kariauti.

JONUKAS. Atsirado, matai, išminčius! Eitum verčiau muses gaudyti! (*Petriukas užsigavęs pasitraukia į šalį. Vaikai juokiasi*).

MARYTĖ. Nepyk, Jonuk! Petriukas tiesą sako. Juk ir Geležiūnų tėvukas sako, kad mes turime dabar mokytis rašyti, skaityti, turime gerai žmonėmis augti, tai gal ko nors geresnio sulauksime.

DANUTĖ. Verčiau eikšen padėti vainikus pinti! Mes, mergaitės, pinsime, o jūs gėlių ir šakų parinksite.

ALBINAS (*pašiepdamas*). Kur tau kareivis rinks kaip mergaitė gėles! Juk sarmata...

PETRIUKAS. Gėlių galės nerinkti. Bus gerai, jei kokių šakų palauš.

JONUKAS. Kodėl ne! Jei šiandien esu per mažas kareiviui būti, tai galiu padėti vainikus pinti, kad Aušros Vartų Motina Marija globotų mūsų Tėvynę ir leistų visiems į namus grįžti.

VAIKAI (*ploja*). Gerai, gerai, Jonuk!

MARYTĖ. Mes su Danute ir Eliute vainikus pinsime, o jūs neškite šakų ir gėlių.

BERNIUKAI. Gerai, gerai, mergaitės!

JUOZUKAS. Aš atnešiu tiek šakų, kad jus visas tris užversiu!

ELIUTĖ. Na, na, tik pats neįkrisk į pelės urvelį! (*Berniukai eina į šalį, neša šakas ir gėles, mergaitės pina ir dainuoja*).

Tris dienas, tris naktis
keleliu ējau,
ketvirtā nakteļē
girioj nakvojau.

Išgirdau girdējau
girioj balselī,
mislinau dūmojau—
motulē šaukia.

Nei šaukia, nei laukia
manēs motulē,
tik gailiai kukuoja
girioj gegulē...

JONUKAS (*su Juozuku kuždasi nuošalumoje*).

ALBINAS (*paslaptīgai*). Vaikai, kažin koks senis ateina!

VAIKAI (*išsigandē*). Kur? Koks senis?

DANUTĒ. Gal tas pats ūsočius, kuris mus anāsyk iš mokyklos kiemo išvarē?

ELIUTĒ. Vaikai, aš bijau! Einame namo!

JUOZUKAS (*selindamas artyn*). Lukterkite, paveizėsime! Seni, seni, šniaukšk taboką ir kampe sėdėk!... Ė! Tai Geležiūnų tėvukas, vyrai!

VAIKAI. Tėvukas! Tėvukas! (*Ploja rankomis*).

4 vaizdas

SENELIS. Ko jūs čia rėkaujate, plikablauzdžiai? (*Vaikai apstoja senelį*).

JONUKAS. Mes buvome išsigandę, dėdule!

ALBINAS. Manėme, kad vėl anas ūsorius bartis ateina.

MARYTĒ. O, dėdulė grybų dikčiai prisirinko!

DANUTĒ. Sėskite, dėdule, pas mus! Juk pavargote begrybaudamas.

SENELIS (*sėdasi, o apie jį ir vaikai*). Gerai, vaikai! Seniems kaulams jau laikas pasilsėti. Buvau, taip sakant, grybauti, bet tik šungrybių radau. Tai ne mūsų Lietuvos girios. (*Atsidusęs*). Sunku, vaikai, svetimoje žemėje. Ir duonelė valgoma skersai gerklės stojasi. Nejau reikės čia ir savo kaulus palikti...

JONUKAS. Oi ne, dėdule, mes čia nieko nepaliksime!

JUOZUKAS. Visi kartu į Lietuvą grįšime!

SENELIS. Būtų gerai, kad jūsų balsai eitų tiesiai į Dievulio ausį... Na, pypliai, o gal ką gražaus mokykloje išmokote? Pasakykite.

VAIKAI. Pasakysime, seneli!

ELIUTĒ. Tu, Jonuk, pradėk!

JONUKAS (*atsistojęs nusilenkia ir sako eiles "Vėtroj gimę" iš Brazdžionio "Per pasaulį keliauja žmogus"*).

SENELIS. Aha, vaikai! Jūs vyrai, ne pypliai!

MARYTĒ. O dabar tu, Albinai, Pasakyk!

ALBINAS (*nusilenkęs*).

Be Tėvynės

Švokščia pušys ir eglaitės,
žydi gėlės ant laukų,—
man be tėviškės pirkaitės
liūdna, ilgu ir nyku.

Nerandu čia Nemunėlio,
Vilniaus, Kauno ir Šaulių,
negirdžiu nė piemenėlio
balso ir dainų gailių.

Nematau daržely rūtų
ir jurginų nerandu,—

nors labai čia gera būtų,
be tėvynės man graudu.

Prie kelių nėra čia kryžių
ir Smūtkelių verkiančių,
vieversiai tėvynėn grįžo,
aš svetur vargus kenčiu.

Bet sugrįšiu į tėvynę,—
meilės nieks nesunaikins,—
ją senoliai mūsų gynė,
ją ir broliai mūsų gins!

(Visi ploja).

JUOZUKAS. O dabar, vaikai, dainą!

VAIKAI. Dainą! Dainą! (*Dainuoja*).

Vai, kur buvai, dieduk mano?

Vai, kur buvai, dūšia mano?

Vai, kur buvai tu mano

pilkas karvelėli?

SENELIS.

Girioj buvau, vaikai mano!

Girioj buvau, paikai mano!

Girioj buvau jūs mano

maži žvirbliukėliai!

VAIKAI,

Ką parnešei, dieduk mano?...

SENELIS.

Grybų krepšį, vaikai mano!...

DANUTĖ. Dabar Marytė pasakys gražų gražų eilėrašį!

VAIKAI (*ploja*). Pasakyk! Pasakyk! Tik nesuklysk!

MARYTĖ. (*nusilenkus sako koki nors patriotinį eilėrašį*).

SENELIS. Gražu, vaikai, kad savo Tėvynės nepamiršate, kad tokių gražių eilėraščių mokate. Niekad nepamirškite Lietuvos, visuomet ją mylėkite!

VAIKAI. Mylime Lietuvą, seneli! Niekuomet jos nepamiršime!

SENELIS. Mūsų Tėvynė vargsta. Svetimi ją naikina, išdegintus namus mindo. Gal neauga ten auksinis jervas, gal sodai vaisiaus nenokina. Bet jei jūs ir toliau taip augsite, Tėvynė bus laisva!

VAIKAI. Laisva bus Tėvynė Lietuva! Valio, valio, valio!

SENELIS. Jei žmonės mums nepadės, Aušros Vartų Marija gelbės. Vaikai, pagiedokite Jos giesmę!

VAIKAI. Gerai, seneli, pagiedosim! (*Gieda*).

Marija, globoki
Tėvynės laukus
ir leisk mums sugrįžti
į savo namus!

Sveika, sveika, sveika, Marija!

Čia saugok nuo bado,
vargų ir ligos,
be Tavęs mums niekas
pagalbos neduos.
Sveika, sveika, sveika, Marija!

SENELIS. Gražu, vaikai! Net širdžiai lengviau pasidarė. Dėkui jums! O dabar sudiev! Kiūtinsiu namo! (*Keliasi*).

JONUKAS. Mes jus palydėsime, seneli!

VAIKAI (*keldamiesi*). Palydėsime, palydėsime!

SENELIS. Kokie jūs geri, vaikai!

Vaikai (*lydėdami dainuoja*).

Leiskit į Tėvynę,
leiskit pas savus!
Ten pradžiugs krūtinė,
atgaivins jausmus.

Svetima padangė
nemaloni, ne!
Tėviškėlę brangią
vis regiu sapne...

(*Visi išeina*).

5 vaizdas

LIETUVOS DVASIA (*tyliai atėjusi dairosi*). Senelis ir vaikai... Kaip gražiai jie kalbėjo, dainavo, deklamavo. Jie nepamiršta Lietuvos, Tėvynės ilgisi.

Kada Aukščiausiojo Ranka nušluostys nuo mano veido apgaulės ir melo purvą, kada leis suskristi į mano pastoges visiems lietuviams? Kada susirinks jie visi — iš Vokietijos, iš Sibiro, iš tolimos šiaurės, iš visų pasaulio kraštų!

O nelaiminga aš motina, pati nerandanti žemėje vietos! Bet kas ten? — Laisvės varpas,!. . . O skambinki, varpe, vaikams Lietuvos, — tas laisvės nevertas, kas negina jos! (*Pakėlus rankas į viršų, žiūri į tolumas*).

VAIKAI (*gieda už scenos*).

Marija, Marija!
Skaisčiausia Lelija!
Tu švieti aukštai ant dangaus!
Palengvink vergiją,
pagelbėk žmoniją,
išgelbėk nuo priešo baisaus!

U ž d a n g a

AŠ TEN GIMIAU

Konkursinis rašinys

Lietuva yra mano tėvynė. Aš ten gimiau ir augau ligi ketverių metų. Aš ją labai myliu. Norėčiau labai gražiai apie savo tėvynę rašyti. Bet nemoku. Parašysiu taip, kaip sugebu.

Maža būdama gyvenau Vilniuje. Kaip jis atrodo, neatmenu. Žinau tik, kad labai gražios bažnyčios ir dideli namai. Aš su tėveliu nueidavau į Katedros aikštę. Ten, atsimenu, buvo trys gražūs arkliai, nulipdyti iš sniego. Jie man labai patiko. Vėliau kartą su mamyte vežėme daug vainikų ir gėlių. Važiavome rogėmis su arkliais. Ten buvo daug kryžių. Visas gėles sudėjom ant vieno kryžiaus. Man buvo neaišku, kodėl tik ant vieno. Tada mamytė paaiškino, kad čia yra tėvelio kapas. Mamytė verkė. Sakė pasakyti "sudie" tėvelio kapui, nes mes turime išvažiuoti iš Vilniaus. Aš pamojau rankute ir išėjau. Man buvo baugu, kad tėvelis guli žemėje.

Iš Vilniaus atvažiavome į Marijampolę. Čia man nepatiko. Visur buvo labai daug sugriautų namų. Ir ne taip gražu, kaip Vilniuje. Čia aš pradėjau eiti į vaikų darželį. Būdavo labai smagu. Susirinkdavo daug vaikučių. Mes žaisdavom, dainuodavom, deklamuodavom. Pas-kui prie mažų staliukų valgydavom pietus. Po pietų karpydavom, lipdydavom, ruošėm dovanėles. Mūsų darželio vedėja buvo labai gera. Niekada nepykdavo, o apie mušimą nė nepagalvojo. O, kaip buvo gera! Aš dar ir dabar turiu nuotraukėlę visų darželio vaikų. Net juokas ima, kokie mes maži pipirai buvome.

Namuose man būdavo taip pat labai gerai. Mamytė dirbo seminarijoje. Gyvenome čia pat arti. Mūsų bute buvo muzikos kambarys. Ten stovėjo pianinas. Mokiniai turėdavo muzikos pamokas. Mamytė manęs ten neleisdavo. Bet mokytojai buvo labai geri. Jie ir mane priimdavo. Aš tada įlisdavau į kamputį prie pianino, žiūrėdavau ir klausydavau. Man taip patikdavo, kad per dvi valandas aš nė žodžio nepratardavau. Kai pianinas būdavo laisvas, sugalvodavau ir aš paskambinti. Kas ten per muzika būdavo! Skambindavau viena ranka, iš klausos, nes nepažinojau gaidų. Bet man daug džiaugsmo būdavo.

Neilgai ir čia gyvenome. Vokiečiai uždarė seminariją. Mudvi su mamyte išvažiavom į kaimą, pas močiutę. Ten man labiausiai patiko. Aš dar nebuvau buvusi kaime. Kiek ten daug įvairių gyvulėlių buvo: eriu-kų, veršiukų, paršiukų ir kitų. O pievose kiek daug gražių gėlių. Per dieną skintum, ir vistiek žymės nepadarytum. Iš pat pirmos dienos man močiutė paaiškino, kas yra mano draugai ir kas priešai, kur aš galiu eiti viena, kur ne. Didžiausi mano priešai buvo šie: žąsinas, avinas, kalakutas, gaidys, šuo ir višta, kuri vedžiojo mažus viščiukus. Bet aš buvau negera mergaitė, neklausiau bobūtės, nes man viskas buvo įdomu.

Dēlto ir nukentēdavau beveik kiekvienā dienā. Iš pradzių močiutē eidavo su manim drauge. Bet vēlāu dažnai aš pasprukdavau viena. Kartā išējusi ī kīemā, norējāu pasīgauti mažā žāsiukā. Jis buvo toks gražus, meilus ir švelnus, tas žāsytis. Aš nepaspējāu jo nei paimti, kaip žāsis puolē jī ginti. Pradējāu taip rēkti, kad visi namai išbēgo manēs gelbēti. Nuo to laiko mane uždarydavo ī darželī ir vartelius užrišdavo.

Dar kartā išsprukus viena nubēgau prie upēs. Ten aš norējāu pamatyti žuvyčīų. Staiga mano kojos paslydo, ir aš įkritau ī vandenī. Būčīāu ir likusi pas žuvytes. Mamytē ištraukē. Jos aš nemačīāu, bet jī pasislēpusi mane stebėjo ir išgelbėjo. Aš taip buvāu išsigandusi, kad ir šaukt negalėjāu. Mamytē paaīškino, kad mane īstīks visur nelaimē, jei neklausysiu. Nuo to laiko aš likāu gera mergaitē, ir man nieko blogo neatsitiko. Daugīāu manēs daržely užrakinti nereikėjo.

Tokie mano prisiminimai iš tėvynēs. Jie labai mažī, menkī. Aš savo tėvynę daugīāu pažīstu iš mamytēs ir mokytojų pasakojimų.

Nors mano tėvynē Lietuva mažā, bet jī senā ir garbingā. Visi lietuviai nuo senovēs buvo dori, geri ir teisingī žmonēs. Jie nenorėjo kitų užkariauti ir skriausti. Bet jeigu priešai juos puldavo, jie gindavosi, kaip didvyriai. Jie nebījojo mirti, kad tik tėvynē būtų laisva.

Lietuvoje yra daug piliakalnių, kur ilsisi žuvusių didvyrių kūnai.

Lietuva yra ir labai graži. Daug joje yra didelių ir mažų upių, ežerų. Gražūs miškai, pilni paukščių, kalneliai, slėniai, pilni gėlių, vieškeliai papuošti kryžiais. Visi lietuviai labai mylėjo Dievulį. Jo garbei pastatē daug gražių bažnyčių. Bažnyčių altoriai išpuošti kvepiančiomis gėlėmis. Kiekvienā sekmadienį žmonēs važiuodavo ir pėsti eidavo bažnyčion. Varpų skambėjimą buvo galima girdėti iš toli toli. O kokios gražios bažnytinēs procesijos! Nešdavo vėliavas, mergaitēs baltais drabužėliais berdavo gėlių žiedelius prieš nešamā Monstranciā. Šventadieniais žmonēs, grįžę iš bažnyčios, nieko nedirbdavo. Pasivaikščiodavo po laukus, pasižiūrėdavo gražių javų, pasiskindavo gėlių. Jaunimas gražiai padainuodavo. Visi buvo linksmi, ramūs, nes gyveno laisvi. Visi buvo laimingi, nes gyveno savo tėvynėje.

Bet neilgai taip buvo. Užėjo žiaurus karas. Išgriovē priešai mūsų miestus. Sunaikino kaimus. Išžudē daug žmonių. Blogi žmonēs bolševikai papavergē mūsų kraštā. Daug lietuvių išbēgo svetur, dar daugīāu liko tėvynėje ir kenčia vergijā. Aš visada prašāu Dievulį, kad tėvynē vėl taptų laisva.

LILIJANA ŠUKYTĖ,
10 metų mokinė.

MOKYKLOS IR Mes

U S A

Šeštadienio lietuviškos mokyklos.

Birželio 15 visose mokyklose baigėsi mokslas. Baigė pamokas ir lietuviškos šeštadienio mokyklos.

Daugelis mokinių atostogas turės praleisti tvankiuose miestų mūruose ir tik dalis tegalės patekti į gamtą. Kad per vasarą mokiniai neslankiotų be tikslo, kai kurios šeštadienio mokyklos planuoja turėti programą ir per vasaros atostogas. Tik maža dalis mokinių galės patekti į vasaros stovyklas, kurių (lietuviškų) tuo tarpu tėra vos pora.

Vasaros stovyklos.

Mergaičių vasaros stovykla Nek. Pr. Švč. P. Marijos Sėserų va-

dovybėje Putname, Conn. Šiomet stovykla veiks septintuosius metus. Mergaitės priimamos mėnesiui arba dviem savaitėm.

Pernai stovyklą lankė kelios dešimtys tremtinių ir vietinių lietuvių mergaičių. Stovyklos programoje buvo lietuvių kalbos pratimų, dainų, deklamacijų, sporto ir žaidimų. Stovyklai vadovavo iš Lietuvos atvykusi ir Lietuvoje mokslus ėjusi sesuo Augusta, sportą, šokius ir žaidimus vedė mokyt. Marijošienė. Panaši stovyklos programa yra ir šiomet.

Berniukams vasaros stovyklą šiomet pirmą kartą rengia vienuoliai pranciškonai Kennebunk Port, Maine. Stovyklai įrengtos gražios patalpos ir sudaryta turininga darbotvarkė. Priimami berniukai 8 — 16 metų. Vienuolynas turi didelį, gražų parką, o visai arti yra vandenynas, kuriame stovyklautojai kasdieną turės progos pasinardyti.

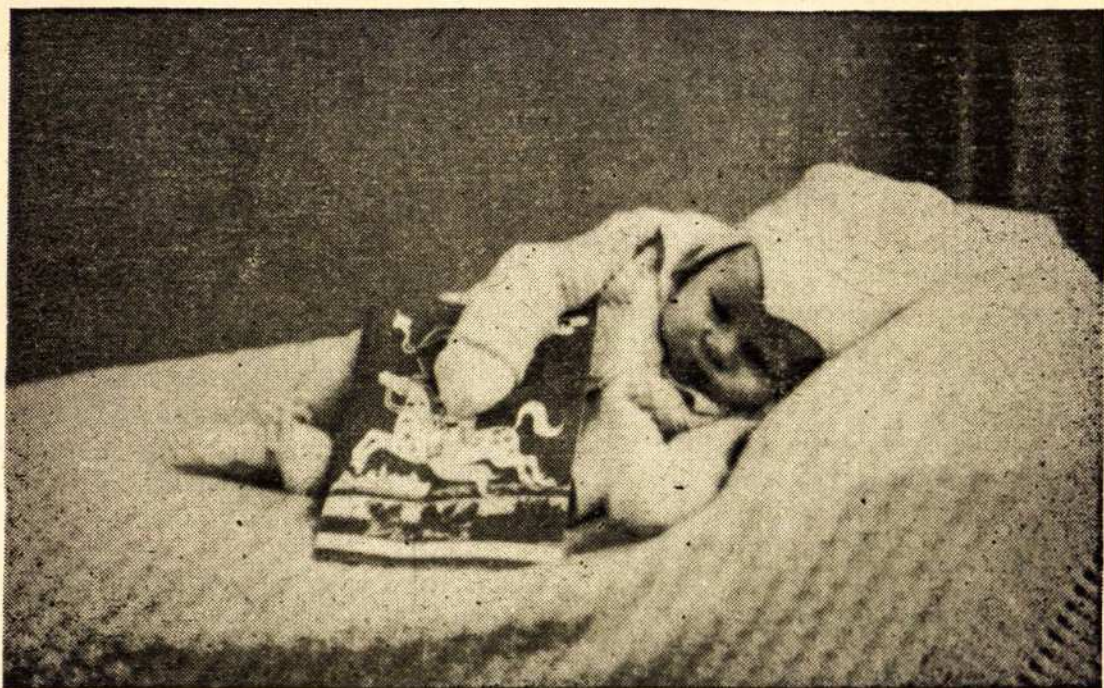
Trečia stovykla berniukams rengiama Čikagos apylinkėse.

PRANCŪZIJA

Paryžius. Po karo ir šiame garsiajame Europos mieste buvo susirinkęs nemažas lietuvių būrelis. Dabar lietuviai mažėja — daugelis išvažiavo į kitus kraštus. Iš likusių šeimų dalis lietuviukų esame priimti į "Jaunųjų europiečių klubą", kuriame atstovaujame Lietuvos vaikus. Mus globoja 16 tautų atstovės ir ambasadorienės, iš kurių sudarytas Globos komitetas. Veikimui vadovauja ponias

Lietuviai jaunųjų europiečių klube Paryžiuje.
Pirmas iš kairės Audrutis Bačkis.

Jauniausias "Eglutės" skaitytojas - 2 mėnesių Alvytis Vincukas Kaktavičius iš Bradfordo (Anglijoje).

Kellerson, Prancūzų Moterų Federalisčių pirmininkė, rašytoja.

Klubas rengia šventes, priėmimus, kur mes turime progos pasibendrauti su kitų kraštų vaikais. Dalyvaudami programose mes pašokame lietuviškų tautinių šokių. Lietuvių programai vadovauja Birutė Šlepetytė. Kai lietuvių grupė pasirodo apsirengusi gražiais tautiniais drabužiais, svečiai ir vaikai jiems daugiausia ploja.

Audrutis Bačkis

ANGLIJA

Alsager tremtinių stovykla. Paprastai žmonės tą stovyklą vadina "Alsėdžiais". Stovykla gyvuoja nuo 1948 m. Joje gyvena tik moterys ir vaikai. Nuo pat stovyklos įsikūrimo čia veikia lietuviškoji mokykla. Nuo kitų lietuviškų, vadinamų šeštadienio mokyklų ji skiriasi tuo, kad mokslas vyksta joje kas dieną, po 3 valandas, vakarais. Kursas kaip Lietuvos pradžios mokyklose. Vadovauja mokytoja Bronė Jacevičienė.

Švenčių metu mokykla surengia minėjimų ir pramogų, kurias aplanko ir anglai.

Gražiai ir turiningai praėjo ir šių metų Motinos Dienos minėjimas.

Motinos Dienos minėjimas

"Eglutės" 5 nr. skirtas Motinai paminėti. Gaila, kad jis pavėluotai išėjo, ir mūsų skaitytojai, minėdami Motinos Dieną, negalėjo pasinaudoti. Motinos Dienos minėjimai visose lietuviškose mokyklose buvo praversti labai nuširdžiai ir su gražia programa. Jų visų aprašymai mūsų nedideliame laikraštelyje užimtų daug vietos.

PIEŠINIŲ KONKURSAS

“Eglutės” piešinių konkurse dalyvavo 27 skaitytojai (iki 10 metų amžiaus) ir atsiuntė 61 piešinį.

Birželio 3 d. Brooklyne, N. Y. piešinius peržiūrėjo dail. P. Osmolskis, dail. Č. Janušas ir “Eglutės” redaktorius.

Atrinkta ir vienodomis dovanomis (po 5 dol.) atžymėta:

1. **Giedrelės Bajorūnaitės**, 7 metų, (Cleveland, Ohio) piešinys “Motinos diena.” Kaip tas, taip ir kiti Giedrelės piešiniai pasižymi švelnumu. Motinos dienos minčių ji čia išreiškia ne tiesiogiai, o nupiešdama eilę gėlių, kurios vaizduoja ir grožį, ir meilę, ir nuoširdų jausmą.

2. **Gedučio Balio**, 6 metų, (Bloomington, Ind.) pieš. “Gėlės mamytei.” Gedutis yra mūsų žymaus tautosakininko dr. J. Balio sūnus; jo piešinys turi labai stiprų mūsų liaudies raštų stilių; piešinys savaimingas, įdomus.

3. **Raimundo Graudušio**, 6 1/2 m. (Marshfield, Wis.), piešinys “Lietuvos arkliukas netoli namų.” Raimundas yra poetės K. Grigaitytės Graudušienės sūnus. Raimundas piešia taip, kaip jis “mato” ir “jaučia” — ryškiomis spalvomis, stipriais brūkšniais.

4. **Margaritos Rutkauskaitės**, 7 metų (Stamford, Conn.), pieš. “Mano tėviškėlė.” Margarita yra mokytojo ir literato Jono Rūtenio dukrelė. Ji piešia daug, greitai ir tai, kas tik jai “į galvą ateina.” Jos vaizduotėje pilna visokiųjų daiktų, kuriuos ji lengvai ir popieriuje atvaizduoja. Margaritos “tėviškės” vaizdas yra labai būdingas Lietuvos laukų vaizdui: namas, kelias, svirtis, kryžius, tolimoj bažnyčia.

Visi šie piešiniai piešti spalvotais pieštukais. Gaila, kad piešinių negalėjome išspausdinti spalvotų; viena spalva darytos klišės teparodo tik piešinio planą, bet nematome jo tikro vaizdo.

Du piešinius spausdiname šiame numery (IV viršelio psl.), kitus du įdėsime kitan numerin.

Piešinius išskiriant atsižvelgta į tai, kad jie būtų visiškai savarankiškai piešti, niekam nepadedant ir į jokių pavyzdžių nenušiziūrint. Jie rodo igimus piešėjų gabumus. Jie turi tas paprastumo (primityvumo) žymes, kaip ir kitų tautų vaikų piešiniai, kuriuos dabar vertina ir studijuoja žymieji vaikų knygų iliustratoriai. Iš kitos pusės jie turi lietuvišką atspalvį.

Žinoma, ne be gabumų nupiešti ir dalis kitų konkurso piešinių. Kai kurie kiti piešėjai įdėjo net daugiau kruopštaus darbo ir nupiešė “gražiau” ir “turiningiau”, tik gaila, kad kai kam bus per daug pagelbėję vyresnieji, gi tie, kurie patys piešė, ypač vyresni, per daug nusiziūrėjo į žinomus paveikslus ar foto nuotraukas.

Redakcija norėtų iškelti dar šių skaitytojų darbus: Teresės Griškevičiūtės, 8 metų (New Britain, Conn.), Farido Aurelijaus Maslauskos, 10 metų, (Westfield, Mass.), Lilijanos Šukytės (Val d'Or, Canada), Kazio Maculevičiaus, 10 metų (Worcester, Mass.), Salomejos Savickaitės, 9 metų (Chicago, Ill.), Margio Matulionio, 7 metų (Winnipeg, Canada), Alfredo Juškos, 7 metų (Chicago, Ill.), Arūno Bujoko, 8 metų (Winnipeg, Canada), Kestučio Gaidžiūno, 10 metų (Cleveland, Ohio), Valentino Mockaus, 9 metų (Boston, Mass.), Dalės Valentinos Macijauskaitės, 10 metų, (Kearny, N. J.), Vido Briedžio, 8 m. (Brooklyn, N. Y.), Nijolės Beleškaitės, 9 m. (Chicago Ill.), Laimutės Balytės, 7 m. (Bloomington, Ind.), Gedimino Čampės, 8 m. (Waterbury, Conn.), Marytės Eidukevičiūtės, 10 m. (Elizabeth, N. J.).

TRUPUTĮ PAGALVOK

3 nr. uždavinių sprendimai

Šarada. Linas. Kinas.

Įrašykite. Kiek 1 (skaitmuo-1).

Gedimino stulpai. Statmenai:

Liepa Joju. Šuo. Stok. Maras.

Gulsciai: Jos. Agurkas.

Matematikams.

Daugumas atsakė, kad 252. Kiti dar keletą pridėjo; bet tokių skaičių, kurių suma sudaro 9 ir kurie dalinasi iš 2, 3 ir 4 yra 13: 108, 144, 180, 216, 252, 324, 360, 432, 504, 540, 612, 720, ir 900.

Minklės. 1. Nelijo. 2. Žmogus.

3. Kad pačios neužsidega.

Įdomiausi buvo minklių atsakymai, ypač, kodėl žvakės reikia uždegti. Daugelis sakė, kad Dievo garbei, kai kas sakė, kad dvasioms iš bažnyčios išbaidyti, o vienas parašė, kad kunigas patamsy bijo būti...

4 nr. uždavinio sprendimas

Kelią pas Velykų kiškutį gražiai spalvotais pieštukais pažymėjo visi skaitytojai; jis buvo nesunku surasti; atsakymo nedėdame.

Gaila, kad nevisiems galėjome paskirti pelnytus taškus, nes kai kas prie uždavinių sprendimo, lapelyje, nepažymėjo savo pavardės.

Visus uždavinių sprendėjus perspėjame: neužmirškite uždavinių sprendimo lapelyje pažymėti savo vardą, pavardę ir adresą.

Kas ir kiek taškų gavo už 3 ir 4 nr. uždavinių sprendimus

25 — Paulius Zakarevičius, Stasys Rudys.

24 — Ramunė Valukonytė, Julia Navakaitė.

23 — Edmundas Adomaitis, Giedrius Bilvaisas.

22 — V.M. Lušytė.

21 — A. Vasiliauskas, Algirdas Šlyteris, Dalia Mikaitė, Dana Dulkytė, Angelė Kleivaitė, Vitalis Varneckas,

Nijolė Žilytė, Vytautas Šaulys, 20 — N. Udrys, Vida - Marija Didžiulytė, L. Šukytė.

19 — V. Petrušis, Vitas Svalbonas, Vitoliš Budrevičius, N. Binkevičiūtė, Jūratė Bulotaitė, Gražvydas Rutkauskas.

17 — Aleksandra Pesytė, G. Naujokaitis, V. Graužinis, R. Vašnys, V. Bartys, Angelė Grikinaitė.

16 — Algis Saulis, M. Eidukevičiūtė, Algis Balčiūnas, Eduardas Skališius, R. Bartytė, Liūdas Šmulskštys.

15 — Aldona Kilikevičiūtė, Aldona Mo-genytė, K. Paprockaitė, L. Grigaitė, R. Nemickas, Kęstutis, Gaidžiūnas.

12 — Šarūnas Užgiris, G. Sniečkus.

11 — Ilona Balytė, Dalia Nenortaitė, Romanas Aninkevičius.

10 — F. Levanaitė, R. R. Vilinskas, Jurgis Tamas.

9 — Z. Tamašauskaitė.

8 — Vidas Briedis.

7 — Alvydas Bičiūnas.

6 — Vytenis Ramanauskas, Birutė Mackevičiūtė.

5 — P. Jarackas, Vita Pavilčius, F. Pabilionytė, Sylvia Pakulytė, Juozas Kanapka, B. Urbonas, Arūnas Bu-jokas, Nijolė Beleškaitė.

2 — V. Matekūnaitė.

“Eglutės” 5 nr. uždavinių sprendimus siųskite iki rugpiūčio 10 d. (Buvo parašyta siųsti iki birželio 15. Norėjome jau šiame numery paskelbti laimėtojus, bet dabar, laikraščiu pasivėlinus, terminą nukeliame toliau.)

Uždavinių atsakymus, kiek kas gavo taškų ir kas laimės dovanas, paskelbsime “Eglutės” 8 - 9 nr., kuris išeis po vasaros atostogų, rugsėjo pradžioje.

Taškų Dėdytė

Šiame Eglutės numeryje
Man labiausiai patiko

Eilėraštis

Apysaka (ar pasaka)

Straipsnis

Skyrius

Paveikslas

Mano vardas, pavardė

Amžius Mokykla

Skyrius Adresas

EGLOTĖS LEIDĖJAS

Jau pusė metų kaip eina vaikams laikraštis Eglutė. Kad ji pasirodė ir pastoviai lanko skaitytojus, tai didžiausias nuopelnas yra kunigo P. M. Juro, Lietuvių Kultūros Instituto pirmininko.

Suaugusiųjų spaudoje buvo pasirodę keli straipsniai, kuriuose autoriai pasigedo periodinio spausdinto lietuviško žodžio mažiesiems. Jų mintims daugelis pritarė, bet niekas nesiryžo imtis žygio — laikraštį mažiesiems išleisti. Tas žygis ne tik nežadėjo jokio pelno, atvirkščiai, jau iš pirmo žingsnio reikėjo lėšų, kurios liktų kaip auka lietuviybės ugdymui ir palaikymui. Laikraštis išėjo tik kunigui Jurui pažadėjus paremti pirmuosius žingsnius, jo pastangomis M. N. P. vienuolių lietuvių seselių spaustuvė Putname sutiko priimanamiesiems sąlygomis laikraštį atspausinti (už pirmuosius numerius padarydamos didelių nuolaidų): kunigas Juras ir toliau laikraščio leidimu uoliai rūpinosi ir visokeriopai rėmė.

Su dėkingumu tai minėdami, kartu norime pasakyti, kad kun. Juras yra iš viso veiklus lietuviškos kultūros ir knygos rėmėjas. Nežiūrint daugelio svarbių pareigų organizacijų veikime, kurioms jis vadovauja, kun. Juras yra ypač pasižymėjęs kaip lietuviškos knygos rėmėjas ir leidėjas. Pats būdamas religinio turinio knygų autorius, kun. Juras yra išleidęs visą eilę maldaknygių, šventųjų gyvenimų rinkinį, Kristaus sekimą, Šventojo Rašto tomą, remia mūsų filosofo A. Maceinos raštų leidimą ir t. t. Prieš porą metų kun. Juro lėšomis išleista didelis Jurgio Baitrušaičio poezijos tomas, redaguotas J. Aisčio, ir puiki Antano Vaičiulaičio apysakų ir pasakų knyga "Kur bakūžė samanota." Netrukus jis išleidsia naują F. Kiršos knygą.

EGLOTĖS rėmėjai ir prenumeratoriai

Laikraščio gyvavimo pagrindą sudaro jo skaitytojai. Jų prenumeratorų pinigai turi apmokėti laikraščio spausdinimo, administracijos ir redakcijos išlaidas. Kai Eglutė pasirodė, daugelis skaitytojų tuojau siuntė prenumeratorų pinigus su linkėjimais, kad laikraštis savo pasiryžimą ištesėtų. Kiti, siųsdami prenumeratorų pinigus, pridėjo kelių dolerių auką, — užsakė dovanų kituose kraštuose gyvenantiems, o dar kiti platino aplinkinių tarpe.

Mokėdami prenumeratorą, Eglutę aukomis parėmė kun. P. Virmauskas, dr. J. Leimonas, kun. P. Patlaba, kun. P. Dambrauskas, kun. A. Sušinskas, dr. T. Narbutas, skaitytojai (Venecueloje) B. Mikalauskaitė, A. Bičiūnas.

Be Eglutėje jau skelbtų platintojų, su padėka tenka paminėti nuoširdus bičiulis Pittsburge kun. A. Sušinskas, savo parapiljos mokyklai 10 egz. užsakęs kun. M. Kazėnas (Pittsburge), Šv. Jurgio mokykla Čikagoje, užsakiusi 20 egz., kun. M. Vembrė (Stoughton, Mass.) užsakęs 6 pren. dovanų, kun. P. Jatulis, išplatinęs 40 prenumeratorų (Adelaidėje, Australijoje).

Eglutės skaitytojų pamažu vis daugėja. Jei po vasaros atostogų kiekvienas skaitytojas surastų jai po 1 naują skaitytoją, Eglutės pren. skaičius padvigubėtų, o tada ir laikraštis galėtų būti dar gražesnis.

— Aš paprašiau kirpėją, kad nukirptų plaukus pagal tėvelio šukuoseną.

Algebriskai...

Bobutė supažindina svečią su savo vaikaičiais (anukais):—.....o čia, štai, vyriausias, Mykoliukas, jis jau lanko gimnaziją, mokosi angliškai, lotyniškai, algebriskai... Mykoliuk, pasakyk svečiui, kaip bus algebriskai "Labą diena".

Sunkūs klausimai

Ketverių metų Simutis:— Pasakyk man, tėveli, ką daro vėjas, kai jis nepučia?

* * *

—Kodėl ūkininkas karvei sako "šiū", o arkliui "no"?

—Nežinau.

—O karvė su arkliu žino.

* * *

Pasakojama, kad prezidentas A. Linkolnas, būdamas labai paprastas žmogus, mėgęs pats sau batus nusivalyti. Tai pamatęs anglų pasiuntinys nustebė:

—Anglijos karalius sau batų nevalo.

—Taip? —nemažiau nustebė Linkolnas, —tai kam jis valo?

Keistas senelis

Mažas Mikutis labai mėgo sode suptis, tarp dviejų medžių prisirišęs supynę. Senelis buvo nepatenkintas ir barė berniuką, kam žalias šakas žaloja,

Kad žalių šakų nežalotų, Mikutis virvės galą pririšo prie nudžiuvusios šakos. Bet seneliui ir vėl nepatiko: —Mikuti, ir vėl supies... O jeigu ta šaka luš?..

—Seneli, nejaugi tau ir nudžiuvusios šakos gaila? —nusistebėjo Mikutis.

Ar blogieji nemiršta?

Berniukas, skaitydamas kapuose paminklų parašus, kuriuose visada sakoma, kad miręs buvo "labai geras", "labai doras", "labai visų mylimas", "labai daug nusipelnęs", susimąstęs klausia:

—Mamyte, o kur laidojami blogieji?

—Čia, vaikel, visi laidojami kapuose.

—Bet kad blogų čia nematyti. Ar blogieji nemiršta?

Kodėl žuvys nekalba

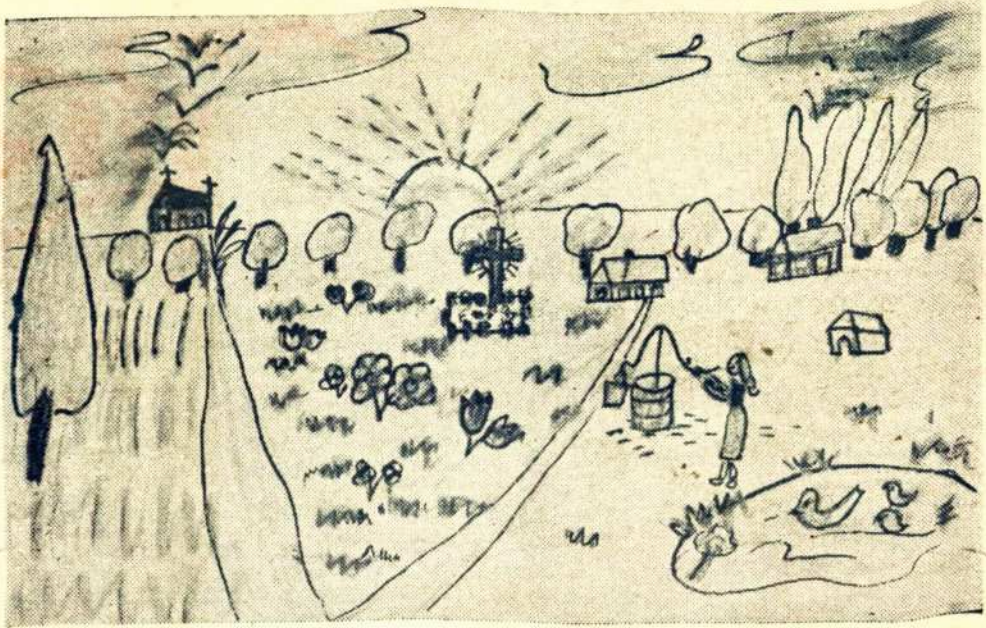
—Pasakyk, kodėl žuvys nekalba?

—Įlisk į vandenį ir pamėgink kalbėti.

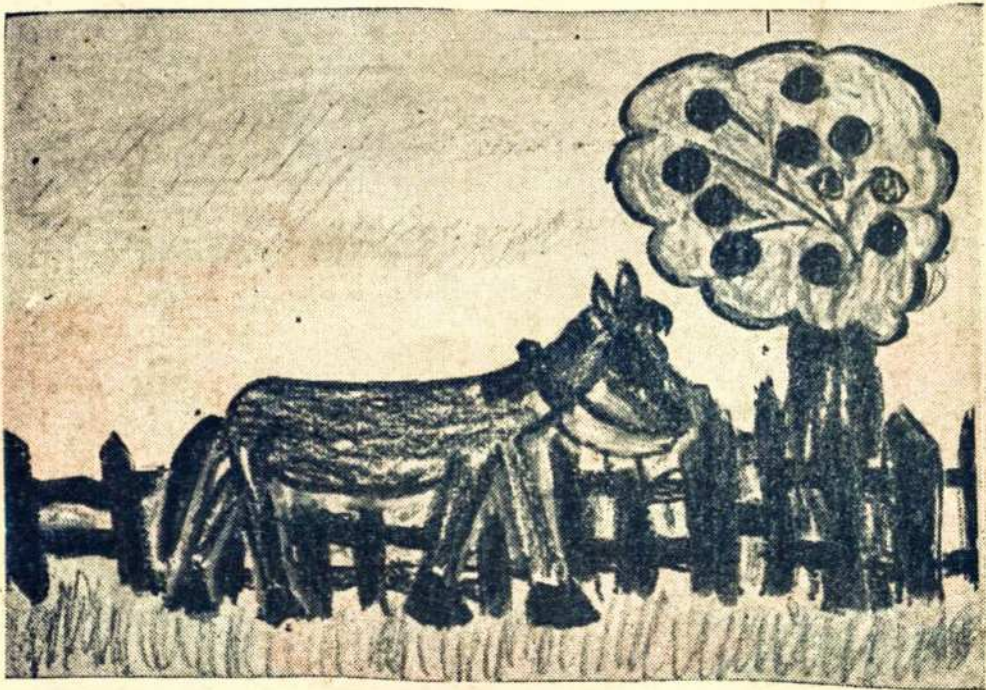

— Labai dėkoju, tetule, už vakar man padovanotą amžinąją plunksną...

Alp 17 '5
Larch.

Margaritos Rutkauskaitės, 7 metų, piešinys "Mano tėviškė"

Raimundo Graudušio, 6 1/2 metų, piešinys "Lietuvos arkliukas netoli namų"

N. P. Seserų spaustuvė
Putnam, Conn.

90.744.387.